

Arkadiusz P. Szajna

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej pt.: „Nowy wymiar bezpieczeństwa” (Rzeszów, 17 maja 2017 r.)

17 maja 2017 r. w WSPiA Rzeszowskiej Szkole Wyższej pod honorowym patronatem Zbigniewa Ziobro – Ministra Sprawiedliwości, Prokuratora Generalnego, odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt.: „Nowy wymiar bezpieczeństwa”. Wzięli w niej udział m.in.: Patryk Jaki – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, gen. Jacek Kitliński – Dyrektor Generalny Służby Więziennej, dr Ewa Leniart – Wojewoda Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, Maria Kurowska – Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego, nadinsp. dr Krzysztof Pobuta – Komendant Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, Wiesław Motyka – Dyrektor Delegatury NIK w Rzeszowie, Adam Sidor – Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie oraz podinsp. Ireneusz Ambroziak – Naczelnik Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego Komendy Stołecznej Policji. Referaty przedstawili pracownicy naukowcy z WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz praktycy, m.in. sędziowie, funkcjonariusze Policji, Służby Więziennej oraz kuratorzy.

Konferencja, którą otworzył prof. dr hab. Jerzy Pośluszny – Rektor WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej, dotyczyła aktualnych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa i obywateli, takich jak: cyberprzestępczość, przestępczość narkotykowa, zwłaszcza w kontekście dostępności nowych związków psychoaktywnych, zagrożenia sanitarne i epidemiologiczne. Dr Ewa Leniart w swoim wystąpieniu podkreśliła, że konferencja, poprzez wieloaspektowe podejście do kwestii związanych z bezpieczeństwem, jest doskonałą okazją do włączenia w publiczny dyskurs tematów ważnych z punktu widzenia służb zapewniających bezpieczeństwo publiczne, z uwzględnieniem współczesnych problemów dotyczących identyfikacji i wykrywania zagrożeń. Zdaniem dr Ewy Leniart, naprzeciw

tym problemom wychodzi m.in. Policja, której działanie na rzecz bezpieczeństwa opiera się na umiejętności słuchania społeczeństwa, szybkiej reakcji na zgłoszenia i skuteczności działań prewencyjnych. Dlatego właśnie ta formacja pozyskuje nowoczesne narzędzia, które są kompatybilne zarówno z oczekiwaniami społecznymi, jak i rozwojem nowych technologii. Przykładem takich rozwiązań jest wdrożona w 2016 r. krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa.

W wystąpieniu inauguracyjnym prof. Czesław Kłak, członek Rady Polityki Penitencjarnej przy Ministrze Sprawiedliwości, Dziekan – Dyrektor Kolegium Prawa WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej, przedstawił zagadnienia związane z pojęciem bezpieczeństwa, jego rodzajami, jak również koniecznością wieloaspektowego podejścia badawczego do tej problematyki. Prof. Czesław Kłak zaproponował m.in. posługiwanie się pojęciem bezpieczeństwa penitencyjnego na określenie nie tylko bezpieczeństwa odnoszącego się do osadzonych w jednostkach penitencjarnych, jak również ochrony społeczeństwa przed zachowaniami skazanych, ale szerzej – na określenie całego systemu rozwiązań służących przeciwdziałaniu powrotowi do przestępstwa i innym naruszeniom porządku publicznego oraz działań podejmowanych wobec skazanych i społeczeństwa, w celu umożliwienia skazanym ich readaptacji.

Konferencja podzielona została na pięć paneli tematycznych. W dyskusji poruszono tematy związane z rolą państwa w zapewnieniu bezpieczeństwa, nowymi związkami psychoaktywnymi jako problemem XXI wieku, cyberbezpieczeństwem oraz współdziałaniem państwa ze społeczeństwem w identyfikowaniu zagrożeń i ich zwalczaniu. W ramach ostatniego panelu odbyło się Podkarpackie Forum Penitencjarne nt. bezpieczeństwa penitencyjnego.

Minister Patryk Jaki w swoim wystąpieniu otwierającym konferencję i Podkarpackie Forum Penitencjarne zwrócił uwagę na rolę i zadania systemu penitencyjnego, łączącego się z polityką karną państwa. Na praktycznych przykładach pokazał na czym powinna polegać korelacja między polityką karną a skutecznością wykonywania kary pozbawienia wolności. Celem jest, jak zaznaczył, stworzenie optymalnych warunków do realizacji funkcji ochronnej państwa, w tym zapobieganie powracania do przestępstwa. Minister podkreślił również znaczenie pracy osadzonych, pokazując korzystne zmiany w tym zakresie w Polsce w ostatnim czasie.

Nadinsp. dr Krzysztof Pobuta w swoim wystąpieniu wskazał na nowe działania prospołeczne Policji. W jej ramach mieści się krajowa mapa

zagrożeń. Jego zdaniem, poczucie bezpieczeństwa jest potrzebą każdego człowieka i ma istotny wpływ na funkcjonowanie społeczności. Mając powyższe na uwadze, istotne jest tworzenie narzędzi, które pozwolą na rzetelne, czytelne zidentyfikowanie i przedstawienie społecznościom lokalnym skali i rodzaju zagrożeń oraz instytucji współodpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Identyfikacja ta nie może przebiegać bez uwzględnienia oczekiwań społecznych. Takim narzędziem są właśnie mapy zagrożeń bezpieczeństwa, które należy uznać jako istotny element procesu zarządzania bezpieczeństwem publicznym, realizowanym w partnerstwie międzyinstytucjonalnym i społecznym.

Z kolei dyrektor Wiesław Motyka zabrał głos w sprawie roli NIK w systemie bezpieczeństwa państwa i jednostki, wskazując, że najważniejszym celem jej jest ocena stanu państwa w różnych obszarach jego działalności, w tym w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa.

Inspektor Adam Sidor zaznaczył w swoim wystąpieniu, że misją inspekcji sanitarnej jest dążenie do osiągnięcia pożądaných norm zdrowotnych przez podjęcie odpowiednich działań umożliwiających zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, a także identyfikacja, szacowanie skali zagrożeń, inicjowanie, organizowanie skoordynowanego nadzoru i kontroli – służących zapobieganiu wszelkim zagrożeniom fizycznym, chemicznym, biologicznym, zachowaniu i umacnianiu zdrowia zbiorowości oraz kształtowaniu w tym zakresie odpowiednich postaw i zachowań.

Podinsp. Ireneusz Ambroziak, odnosząc się do cyberstalkingu wskazał, że słowo „stalking” w języku angielskim ma związek z terminologią łowiecką, które oznacza podchody, skradanie się. W latach 90. XX wieku stalking nabrał negatywnego znaczenia przez głośne przypadki nękania celebrytów. Cyberstalking zaczął rozwijać się wraz z rozrostem mediów społecznościowych, zapewniając stalkerom przynajmniej częściową anonimowość i dając im szeroki dostęp do wyszukiwania potencjalnych ofiar.

W wystąpieniu: „Nowe związki psychoaktywne („dopalacze”) wyzwaniem XXI wieku” prof. Jolanta Zawilska z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi podkreśliła, że w przypadku nowych substancji psychoaktywnych (NSP) znajomość budowy chemicznej pozwala na określenie przynależności danego związku do grupy, której stanowi pochodną i – co za tym idzie – określenie, ale tylko z pewnym prawdopodobieństwem, możliwych kierunków i toksycznych efektów działania na człowieka. Właściwości fizykochemiczne, np. stopień rozpuszczalności w wodzie, czy lipofilność

(stopień powinowactwa do tłuszczów) i tzw. współczynnik podziału tłuszcz-woda determinują toksyczność danej substancji chemicznej. Trucizny dobrze rozpuszczalne w wodzie oraz te, które cechują się wysoką lipofilnością wykazują szczególną toksyczność na organizm człowieka.

Prof. Kazimiera Juszka z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w wystąpieniu nt. „Jakość czynności kryminalistycznych a wykrywalność przestępstw – bezpieczeństwo w ujęciu kryminalistycznym” zaprezentowała wyniki swoich badań, którym towarzyszyła hipoteza, że podejmowane w trakcie przeprowadzania oględzin, eksperymentu, konfrontacji, wizji lokalnej decyzje i okoliczności procesu decyzyjnego mogą prowadzić do obniżenia wykrywalności, np. sprawców zabójstw. Co do oględzin przedstawiła m.in. następujące postulaty *de lege ferenda*: konieczność kontynuacji prowadzenia sprawy przez organ procesowy przeprowadzający oględziny miejsca zdarzenia, utrzymanie taktycznej kolejności ujawniania i zabezpieczania śladów na miejscu zdarzenia, zamieszczanie w protokole informacji o każdorazowym stwierdzeniu kontaminacji, stosowanie odpowiedniego nazewnictwa przy ujawnianiu i zabezpieczaniu śladów.

W ramach konferencji funkcjonariusze Służby Więziennej poruszyli m.in. problematykę bezpieczeństwa w kontekście terapii osób z zaburzeniami i relacje bezpieczeństwa publicznego z bezpieczeństwem penitencjarnym. Przedstawiciele Policji mówili o nowych działaniach prospołecznych, zasadach współpracy państwa ze społeczeństwem na rzecz bezpieczeństwa i nowych instrumentach współdziałania Policji ze społeczeństwem w identyfikowaniu zagrożeń. W dyskusji omówione zostały również nowe kompetencje ministra sprawiedliwości – prokuratora generalnego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom.

Podczas konferencji wygłoszono także referaty dotyczące dozoru elektronicznego, badań poligraficznych w terapii i kontroli osób skazanych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej oraz roli i zadań kuratorów sądowych. W dyskusji pojawiły się także głosy na temat bezpieczeństwa osadzonych, resocjalizacji historycznej, diagnozowania osadzonych z zaburzeniami psychicznymi, terapii osób z zaburzeniami preferencji seksualnych i zatrudnienia skazanych.